

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Ndob/20/2023
Identifikačné číslo spisu:	3110220373
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Lenka Praženková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:3110220373.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lenky Praženkovej a členiek senátu JUDr. Gabriely Mederovej a Mgr. Sone Pekarčíkovej, v právnej veci žalobkyne SILKO DOM, s.r.o., Trenčín, Hollého 11, IČO: 34 125 141, proti žalovanej AU - STAV, s.r.o., Považská Bystrica, Zámostie 182, IČO: 36 328 294, zastúpenej JUDr. Tiborom Bickom, advokátom, Považská Bystrica, Dukelská 972/7-3, IČO: 31 938 183, o zaplatenie 2 684,-eur s príslušenstvom, v konaní o odvolaní žalobcu vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 43Cob/86/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením sporu Krajským súdom v Trenčíne pod sp. zn. 8Cob/20/2023, takto

rozhodol:

Na konanie o odvolaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 43Cob/86/2023 je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici predložil vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) z dôvodu jeho nesúhlasu s postúpením veci Krajským súdom v Trenčíne podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“), majúc za to, že funkčne príslušným na konanie o odvolaní je v danom prípade Krajský súd v Trenčíne. V dôvodoch predloženého nesúhlasu uviedol, že v predmetnom spore bolo začaté odvolacie konanie dňa 16. decembra 2022, teda ešte pred účinnosťou novely CSP uskutočnenou zákonom č. 150/2022 Z. z. zákon o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov (ďalej len „zákon č. 150/2022 Z. z.“), ktorý v spojení so zákonom č. 398/2022 Z. z. ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, s účinnosťou od 1. júna 2023 okrem iného zmenil aj úpravu Civilného sporového poriadku a zákona č. 37/2004 Z. z. o sídlach a obvody súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) [ďalej tiež „zákon č. 371/2004 Z. z.“]. Podľa Krajského súdu v Banskej Bystrici v zmysle prechodného ustanovenia § 471c CSP k úpravám účinným od 1. júna 2023 na konanie a rozhodnutie o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica č. k.

9Cb/77/2011-489 zo dňa 3. októbra 2022 v spojení s opravným uznesením č. k. 9Cb/77/2011-494 zo dňa 16. novembra 2022 je príslušný Krajský súd v Trenčíne. Krajský súd v Banskej Bystrici ďalej argumentoval, že z ustanovenia § 471c CSP nevyplýva zásada dokončenia vecí na vecne a miestne príslušných súdoch podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 s jedinou výnimkou, ak dochádza k prechodu výkonu súdnictva na iný súd. V takom prípade, dochádza k prechodu výkonu súdnictva na iný súd, tieto veci dokončia už súdy vecne a miestne príslušné podľa právnej úpravy účinnej od 1. júna 2023. Poukázal, že prechod výkonu súdnictva znamená, že určitý súd zanikne a súdnictvo, ktoré tento zaniknutý súd vykonával, prejde na iný zákonom určený. S účinnosťou od 1. júna 2023 však vo vzťahu k odvolacím súdom k žiadnemu prechodu súdnictva, teda k zániku akéhokoľvek krajského súdu a nástupníctvu iného krajského súdu, nedochádza. Krajský súd uviedol, že mu je zrejmý procesnoprávny princíp okamžitej aplikability zmeny procesných predpisov, avšak nestotožňuje sa s názorom o jeho súladnosti s výkladom prechodných a záverečných ustanovení s účelom, zmyslom a cieľom, ktorý sa mal dosiahnuť uvedenou zmenou právnej úpravy v súvislosti s reformou súdnej mapy účinnej od 1. júna 2023.

2. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Banskej Bystrici a Krajskému súdu v Trenčíne dospel k záveru, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením mu obchodnoprávneho sporu na odvolacie konanie dôvodný nie je.

3. Pri rozhodovaní o príslušnosti odvolacieho súdu, vychádzal najvyšší súd z nasledovnej relevantnej právnej úpravy:

4. Podľa čl. 4 ods. 1 CSP, ak sa právna vec nedá prejednať a rozhodnúť na základe výslovného ustanovenia tohto zákona, právna vec sa posúdi podľa ustanovenia tohto alebo iného zákona, ktoré upravuje právnu vec čo do obsahu a účelu najbližšiu posudzovanej právnej veci.

5. Podľa čl. 17 ods. 1 CSP, súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

6. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

7. Podľa § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného prejednávania sporu (veta za bodkočiarkou v znení účinnom od 1. júla 2023).

8. Podľa § 34 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), ak odsek 2 neustanovuje inak, o odvolaní proti rozhodnutiu okresného súdu rozhoduje krajský súd, v ktorého obvode má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii.

9. Podľa § 34 ods. 2 CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa

- a) § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici,
- b) § 22 písm. d) a g) a § 23 písm. d) a g) je príslušný Krajský súd v Bratislave,
- c) § 22 písm. e) a § 23 písm. e) je príslušný Krajský súd v Košiciach.

10. Podľa § 22 CSP (Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch), na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné

- a) Mestský súd Bratislava III pre obvod Krajského súdu v Bratislave,
- b) Mestský súd Košice pre obvod Krajského súdu v Košiciach,

- c) Okresný súd Banská Bystrica pre obvod Krajského súdu v Banskej Bystrici,
- d) Okresný súd Nitra pre obvod Krajského súdu v Nitre,
- e) Okresný súd Prešov pre obvod Krajského súdu v Prešove,
- f) Okresný súd Trenčín pre obvod Krajského súdu v Trenčíne,
- g) Okresný súd Trnava pre obvod Krajského súdu v Trnave,
- h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

11. Podľa § 470 ods. 1 CSP (v znení účinnom od 1. júla 2016), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

12. Podľa § 471c CSP (v znení účinnom od 1. júna 2023), konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

13. Podľa ust. § 3 ods. 6 zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) [ďalej tiež „zákon č. 371/2004 Z. z.“], sídlom Krajského súdu v Trenčíne je mesto Trenčín; jeho obvod tvoria obvody a) Okresného súdu Prievidza, b) Okresného súdu Trenčín.

14. Podľa ust. § 181 ods. 1 písm. f) zákona č. 371/2004 Z. z. (prechodné ustanovenia k úpravám sídiel a obvodov okresných súdov), výkon súdnictva, všetky práva a povinnosti vrátane správny majetku štátu, práv a povinností z pracovnoprávných vzťahov a štátnozamestnaneckých vzťahov a iných právnych vzťahov a práv a povinností z osobitných vzťahov sudcov a prísediacich z radov občanov štátu prechádzajú od 1. júna 2023 z Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom a Okresného súdu Považská Bystrica na Okresný súd Trenčín.

15. Z obsahu spisu vyplýva, že v danom obchodnoprávnom spore rozhodol Okresný súd Považská Bystrica rozsudkom zo dňa 3. októbra 2022 č. k. 9Cb/77/2011-489 v spojení s opravným uznesením č. k. 9Cb/77/2011-494 zo dňa 16. novembra 2022, ktorým žalobu žalobcu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania. Voči rozsudku podal žalobca dňa 16. decembra 2022 elektronickým podaním odvolanie, ktoré bolo súdom prvej inštancie dňa 13. februára 2023 predložené Krajskému súdu v Trenčíne ako súdu odvolaciemu. Krajský súd v Trenčíne o odvolaní nerozhodol a v súvislosti s novelou CSP, účinnou od 1. júna 2023, skúmajúc počas celého konania svoju funkčnú príslušnosť v odvolacom konaní podľa § 40 veta pred bodkočiarkou CSP, postúpil vec na rozhodnutie Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako súdu funkčne a kauzálnu príslušnému. Pre rozhodnutie tohto sporu o príslušnosť je potrebné v prvom rade vyriešiť otázku časovej pôsobnosti právnych noriem upravených v § 34 ods. 1 a 2 CSP v nadväznosti na prechodné ustanovenie § 471c CSP. Vo veci rozhodol Okresný súd Považská Bystrica, na ktorom odvolacie konanie začalo podaním odvolania dňa 16. decembra 2022. V zmysle § 2 ods. 31 zákona č. 371/2004 Z. z. (v znení účinnom od 1. júna 2023) výkon súdnictva Okresného súdu Považská Bystrica prešiel na Okresný súd Trenčín. Odvolacie konanie bolo začaté pred nadobudnutím účinnosti novely, ktorou boli s účinnosťou od 1. júna 2023 menené aj ustanovenia upravujúce funkčnú príslušnosť súdov na konanie o odvolaní a novoupravená kauzálna príslušnosť súdov v obchodnoprávných sporoch. Pre súdy preto vzniká otázka, či sa nová právna úprava funkčnej príslušnosti má vzťahovať aj na odvolacie konania začaté pred účinnosťou novely.

16. Súčasťou tzv. súdnej reformy, vo vzťahu k Civilnému sporovému poriadku uskutočnenou jeho novelizáciou, zákonom č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov, v znení zákona č. 398/2022 Z. z. ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, bola s účinnosťou od 1. júna 2023 nová úprava príslušnosti súdov na konanie v obchodnoprávných sporoch, a to v prípade súdov prvej inštancie príslušnosti kauzálnu (§ 22 - Príslušnosť v obchodnoprávných sporoch), a v prípade odvolacích súdov funkčnej príslušnosti

odvolacích súdov v obchodnoprávných sporoch (§ 34 ods. 1 a 2 CSP).

17. Vzhľadom na zákonný príkaz daný odvolaciemu súdu ustanovením § 40 veta pred bodkočiarkou CSP, skúmať svoju funkčnú príslušnosť počas celého (odvolacieho) konania, a keďže odvolacie konanie vyvolané podaním odvolania v danom obchodnoprávnom spore začalo v dobe do 31. mája 2023, bolo pri nachádzaní funkčnej príslušnosti krajského súdu potrebné sa prvotne zaoberať tým, ako zákonodarca vyriešil aplikabilitu CSP v novelizovanom znení s účinnosťou od 1. júna 2023 ohľadom príslušnosti krajských súdov na konanie o odvolaniach začatých pred týmto dátumom. Prechodné ustanovenie § 471c CSP s účinnosťou od 1. júna 2023 zákonodarcom prijaté k novým úpravám tohto kódexu procesného práva, predstavuje ustanovenie intertemporálnej povahy, ktorým sa určuje režim dočasného, prechodného (intertemporálneho) spolupôsobenia skoršej a neskoršej právnej úpravy; teda vzájomný vzťah týchto úprav.

18. Nosným pojmovým znakom procesnej intertemporality je princíp okamžitej aplikovateľnosti (novej) procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších (zrušených) predpisov. Zmyslom tohto princípu je zabezpečiť hladký a bezproblémový procesný režim súdnych konaní. Súd ani sporové strany nemajú hľadať procesný režim v spleti prechodných ustanovení, ale sústrediť sa na hmotnoprávnu podstatu veci. [porov. Števček in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2022, s. 1703]. Podľa rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“), účelom princípu okamžitej aplikovateľnosti nových procesných noriem, teda použiteľnosti nových procesných ustanovení na konania začaté a prebiehajúce podľa doterajšej právnej úpravy, je zabezpečiť taký procesný priebeh jednotlivých konaní, ktorý nepripúšťa alternatívne a v dôsledku toho sporné výklady pre časovú pôsobnosť príslušných predpisov alebo ich jednotlivých ustanovení (nález z 22. októbra 2014 sp. zn. PL. ÚS 107/2011, uznesenie z 12. apríla 2018 sp. zn. II. ÚS 185/2018, uznesenie z 22. septembra 2020 sp. zn. III. ÚS 349/2020, nález z 8. februára 2023 sp. zn. II. ÚS 451/2022). Podstatou princípu okamžitej aplikability je zabezpečiť procesne efektívne prejednanie veci vyhnutím sa nachádzaniu vhodného procesného režimu (v spleti prechodných ustanovení), čo umožňuje súdom sústrediť sa na hmotnoprávnu povahu sporu (nález zo 4. júla 2017, sp. zn. III. ÚS 267/2017).

19. Procesné právo v prípade stretu novej a starej právnej úpravy charakterizuje princíp okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (§ 470 ods. 1). [Števček in: Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M. a kol. Civilný sporový poriadok. 2. vydanie. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 1701]. Princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej úpravy je procesnému právu natolko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy - platí aj bez toho, aby bol vyjadrený (porov. Smyčková, R., Števček, M., Tomašovič, M., Kotrecová, A. a kol. Civilný mimosporový poriadok. Komentár. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2017, 1064 - 1072 s.).

20. Prechodné ustanovenie § 471c CSP v účinnom znení k úpravám od 1. júna 2023, je výnimkou z princípu okamžitej aplikovateľnosti novej procesnoprávnej úpravy Civilného sporového poriadku a vzťahuje sa výlučne na konania začaté a právoplatne neskončené na súdoch vecne a miestne príslušných.

21. Príslušnosť súdu na konanie o odvolaní, t. j. na konanie v druhej inštancii, sa označuje ako funkčná príslušnosť; podľa § 34 CSP v znení účinnom do 31. mája 2023, o odvolaní rozhoduje krajský súd, ak tento zákon neustanovuje inak. V súlade s princípom okamžitej aplikovateľnosti je však potrebné aplikovať novú právnu úpravu funkčnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch obsiahnutú v § 34 ods. 2 CSP (účinným od 1. júna 2023) aj na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023.

22. Pokiaľ teda na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému súdom prvej inštancie v konaní o obchodnoprávnom spore podľa predpisov účinných do 31. mája 2023 bol funkčne príslušný Krajský

súd v Trenčíne, zatiaľ čo s účinnosťou od 1. júna 2023 je na konanie o odvolaní v zmysle § 34 ods. 2 písm. a) CSP funkčne príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici a súčasne § 471c CSP ako intertemporálne ustanovenie explicitne neupravilo, že konanie o odvolaní začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončí na súde funkčne príslušnom podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, potom so zreteľom na princíp okamžitej aplikovateľnosti novej procesnej právnej úpravy, je od 1. júna 2023 na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa úpravy CSP účinnnej od 1. júna 2023, v danom prípade Krajský súd v Banskej Bystrici.

23. S názorom vec predkladajúceho krajského súdu, že napriek systematickému členeniu Civilného sporového poriadku (t.j. rozlišujúc v samostatne členených dieloch Tretej hlavy Prvej časti príslušnosť súdu vecnú - § 12, miestnu - § 13 až § 21, kauzálnu - § 22 až § 33, funkčnú - § 34 pre krajské sudy a § 35 pre najvyšší súd), má byť kauzálna príslušnosť v danom prípade interpretovaná len ako podmnožina miestnej príslušnosti súdov, sa najvyšší súd nestotožňuje. Z ustanovení o systematickom členení príslušnosti nevyplýva, že by sa kauzálna príslušnosť mala interpretovať len ako podmnožina miestnej príslušnosti súdov. Najvyšší súd má za to, že jednotlivé druhy príslušnosti súdu, ktoré Civilný sporový poriadok upravuje, nemožno stotožňovať alebo vnímať ako poddruhy inej príslušnosti. Nezodpovedá tomu vyššie uvedená právna úprava. Skutočnosť, že kauzálna príslušnosť má prioritnú povahu voči ostatným druhom príslušnosti (porovnaj uznesenie najvyššieho súdu z 29. januára 2019, sp. zn. 5Ndob/2/2019) neznamena, že by ju bolo možné vnímať ako poddruh inej príslušnosti. Pri výklade prechodného ustanovenia § 471c CSP preto nemožno dospieť k záveru, že by v ňom bolo skryto (v rámci vecnej alebo miestnej príslušnosti) zahrnuté aj zachovanie kauzálnej príslušnosti. V prípade absencie funkčnej a kauzálnej príslušnosti v ust. § 471c CSP nejde o pravú medzeru v zákone, teda o prípad, kedy úmyslom zákonodarcu nebolo vylúčiť zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti. Zo znenia § 471c CSP podľa najvyššieho súdu jednoznačne vyplýva, že zákonodarca zachovanie kauzálnej a funkčnej príslušnosti v konaniach začatých do 31. mája 2023 v § 471c CSP neupravil vedome. Uvedené vyplýva zo skutočnosti, že zákonodarca v znení tohto prechodného ustanovenia pristúpil k vymenovaniu iných druhov príslušnosti, ktoré zostávajú zachované (vecnej a miestnej príslušnosti), avšak kauzálnu a ani funkčnú príslušnosť neuviedol, ako aj z porovnania s prechodným ustanovením § 470 ods. 4 CSP. Následný prípadný rozpor s dôvodovou správou a aj usmernením Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky nemožno odstraňovať výkladom, ktorým by sa zmenil nepochybný obsah predmetného ustanovenia (čl. 3 ods. 1 CSP). Naopak, krajským súdom prezentovaný výklad, podľa ktorého by konania o odvolaniach podaných do 31. mája 2023 mali byť dokončené na pôvodných krajských súdoch funkčne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023, nerešpektuje podľa najvyššieho súdu účel sledovaný novelou, ktorým je v prvom rade špecializácia súdov, vrátane krajských súdov. Navrhovaný výklad by spôsobil neželanú dvojkolajnosť, kedy by odvolacie konania v obchodnoprávných sporoch aj napriek zamýšľanej špecializácii naďalej prebiehali aj na krajských súdoch, ktoré už podľa novej právnej úpravy nemajú byť súčasťou špecializovaného obchodného súdnictva.

24. Vecná príslušnosť určuje, či v určitej veci podľa jej povahy (ratione causae) majú rozhodovať ako sudy prvej inštancie okresné sudy alebo sudy krajské (tu len ako výnimka v konaní o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, opomínajúc doposiaľ neskončené konania podľa Zákona o konkurze a vyrovnaní). Miestna príslušnosť konkretizuje, ktorý z vecne príslušných súdov je príslušný na konanie a rozhodnutie danej veci. K definovaniu kauzálnej príslušnosti sa najvyšší súd už skôr vyjadril v uznesení z 29. januára 2019, sp. zn. 5Ndob/2/2019 tak, že osobitná úprava kauzálnej príslušnosti v ust. § 22 až 33 CSP je úprava obsahujúca kritériá určenia príslušného súdu, ktoré s ohľadom na predmet konania určujú ako jediný oprávnený vo veci konať takto vymedzený súd aj pre prípad, že by bola inak založená podľa všeobecných ustanovení týkajúcich sa miestnej príslušnosti príslušnosť iného prvoinštančného súdu. Má tak povahu prioritnej voči všetkým ostatným do úvahy prichádzajúcim vymedzeniam príslušnosti. Z uvedeného vyplýva, že tak ako to zreteľne vyplýva aj zo systematiky CSP, je potrebné medzi uvedenými druhmi príslušností rozlišovať a nezamieňať či (účelovo) stotožňovať kauzálnu príslušnosť súdu s jeho miestnou príslušnosťou. Uvedený záver o potrebe rozlišovania medzi zákonom upravenými príslušnosťami je možné z obdobných dôvodov prijať aj v prípade úpravy vecnej a kauzálnej príslušnosti (nie je možné ich stotožňovať a zamieňať).

25. Najvyšší súd zastáva názor, že aj v prípade ostatnej novelizovanej úpravy Civilného sporového poriadku má mať prednosť metóda teleologickej interpretácie právnych noriem, najmä ak vychádzanie úzko len z textu zákona v znení účinnom od 1. júna 2023, ktorý explicitne nevyjadruje všetky aspekty určenia príslušnosti odvolacích súdov v (tzv. „starých“) odvolacích konaniach začatých do 31. mája 2023, by v konečnom dôsledku spôsobilo nejednotnosť v príslušnosti pri rozhodovaní v rámci obchodnoprávnych sporov v režime Civilného sporového poriadku, resp. v rámci registrových konaní v režime Civilného mimosporového poriadku (tu porov. závery najvyššieho súdu v unesení z 27. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023). Ustanovenie § 471c veta pred bodkočiarkou CSP sa výslovne vyjadruje len k miestnej a vecnej príslušnosti súdov pre dokončenie konaní začatých a právoplatne neskončených do 31. mája 2023, avšak neupravuje zachovanie funkčnej príslušnosti odvolacích súdov na odvolacie konania začaté do 31. mája 2023.

26. Najvyšší súd v nadväznosti na vyššie uvedené uzatvára, že pre konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 zákonodarca v prechodnom ustanovení § 471c CSP výslovne určil, že sa majú dokončiť na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023. Toto ustanovenie a contrario teda nepokrýva funkčnú ani kauzálnu príslušnosť odvolacích súdov. Najvyšší súd pritom zastáva názor, že ak by zákonodarca mienil, aby sa tento prechodný právny režim týkal aj funkčnej a kauzálnej príslušnosti, vyjadril by to výslovne tak, ako to v minulosti urobil v prechodnom ustanovení § 470 ods. 4 CSP (konanie začaté do 30. júna 2016 na vecne, miestne, kauzálne a funkčne príslušnom súde podľa predpisov účinných do 30. júna 2016 dokončí súd, na ktorom sa konanie začalo). Preto je pri nachádzaní funkčnej príslušnosti krajského súdu na konanie o odvolaní v obchodnoprávnych sporoch potrebné vychádzať z okamžitej aplikability procesného predpisu (§ 470 ods. 1 CSP), súladne so zámerom „súdnej reformy“ zahŕňajúcej špecifické požiadavky zákonodarcu smerujúce k špecializácii súdov (sudcov) v určitých druhoch sporov stanovených zákonom tak, ako je tomu aj v danom obchodnoprávnom spore (§ 34 ods. 1 a 2 CSP). Tento zámer je možné vyrozumiť aj z dôvodovej správy k zák. č. 150/2022 Z. z. (časť A), ktorá uvádza, že reforma súdnej mapy je jedným z nástrojov na dosiahnutie efektívne fungujúcej justície, pretože vytvára vhodné podmienky pre špecializáciu sudcov, ako na úrovni okresných súdov, tak aj na úrovni krajských súdov.

27. Najvyšší súd, v zhode s už skôr vysloveným právnym názorom v rozhodnutí sp. zn. 5Ndob/5/2023 zo 16. augusta 2023, pri rozhodovaní o funkčnej príslušnosti súdu podľa § 34 ods. 1 a 2 CSP na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v danom obchodnoprávnom spore súdom prvej inštancie, ktorý je *expressis verbis* vymenovaný v § 22 písm. f) CSP, prihliadajúc na článok 4 ods. 1 Základných princípov CSP, považuje za potrebné zdôrazniť, že pokiaľ jedným z nosných dôvodov tzv. súdnej reformy bola špecializácia súdov, v CSP explicitne zvýraznená novou úpravou kauzálnej príslušnosti súdov (na konanie v obchodnoprávnych sporoch v § 22), je nespochybniteľné, že pod funkčnú príslušnosť krajských súdov vymenovaných v § 34 ods. 2 písm. a) až c) CSP je potrebné zahrnúť všetky obchodnoprávne spory riešené na všetkých súdoch prvej inštancie spadajúcich tak do obvodov týchto troch krajských súdov, ako aj do obvodov krajských súdov vymenovaných v § 22 písm. d) až h) CSP. To, ktoré súdy prvej inštancie (okresné, mestské) patria do obvodu konkrétneho krajského súdu, stanovuje § 3 zák. č. 371/2004 Z. z. Keďže ustanovenie § 34 ods. 2 CSP nestanovuje inak, niet pochyb o tom, že (a contrario) podľa § 34 ods. 1 CSP je od 1. júna 2023 daná funkčná príslušnosť Krajského súdu v Banskej Bystrici, Krajského súdu v Bratislave a Krajského súdu v Košiciach ako súdov výhradne špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v obchodnoprávnych sporoch všetkými súdmi prvej inštancie vo vlastnom obvode (teda nie len okresným alebo mestským súdom v sídle krajského súdu). Na rozdiel od tejto príslušnosti, zahŕňajúcej všetky okresné, resp. mestské súdy v obvode týchto krajských súdov podľa zák. č. 371/2004 Z. z., potom nie je prijateľný taký výklad ust. § 34 ods. 2 CSP, vychádzajúci úzko len z jeho jazykového znenia, podľa ktorého by uvedené krajské súdy boli príslušné aj na ďalšie konania o odvolaniach v obchodnoprávnych sporoch, avšak len proti tým rozhodnutiam, ktoré by vydali súdy prvej inštancie výslovne uvedené v § 22 písm. d) až h) CSP (okresné súdy v sídle ostatných krajských súdov). Takáto dvojkoľajnosť jednoznačne nebola úmyslom zákonodarcu. V tomto kontexte je na odkaz na ustanovenie § 22 (ako aj § 23) uvádzanom v § 34 ods. 2 CSP potrebné nahliadať tak, že pokiaľ základom súdnej

reformy je špecializácia súdov/sudcov, ustanovenie § 22 z hľadiska kauzálnej príslušnosti súdov prvej inštancie stanovuje, ktoré z týchto súdov konajú v obchodnoprávných sporoch, a to s dôrazom na kauzu - právny charakter týchto sporov, potom ich majú riešiť pre celý obvod krajského súdu. Preto aj pre interpretáciu ustanovenia § 34 ods. 2 CSP z hľadiska účelu súdnej reformy je podstatné hľadisko obchodnoprávneho charakteru sporov a obvodu krajského súdu, uvádzaného v § 22 písm. d) až h) CSP. Najvyšší súd pri tomto závere vychádzal čiastočne z gramatického výkladu § 34 ods. 2 CSP, najmä z časti „Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa...“, kde bol zákonodarcom zvolený dôraz na konanie vymedzené v § 22 CSP (a nie na súd rozhodujúci podľa § 22 CSP), ktorý upravuje kauzálnu príslušnosť súdu v obchodnoprávných sporoch ako aj z teleologického výkladu zohľadňujúceho účel novely, ktorým je špecializácia súdov (vrátane odvolacích súdov) s cieľom zabezpečenia rýchlosti, kvality a efektívnosti rozhodovania v obchodnoprávných sporoch, a zároveň vychádzal z absencie prechodného ustanovenia, ktoré by obsahovalo odlišnú úpravu. Najvyšší súd aplikoval pri zvolenom riešení aj základné princípy civilného sporového poriadku vymedzené v čl. 4 ods. 1 CSP a čl. 17 CSP.

28. Najvyšší súd dodáva, že ustanovenie § 34 ods. 2 CSP je pri jeho interpretácii potrebné vnímať ako normu, ktorá síce nejednoznačne a vnútorne rozporne odkazuje na ust. § 22 CSP čo do identifikácie súdov prvej inštancie podriadených týmto odvolacím súdom, avšak zároveň ako ustanovenie, ktoré vymedzuje výlučný okruh odvolacích súdov pre oblasť obchodnoprávných sporov (tu akcentujúc dĺžku § 34 ods. 2 - „Na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní...“, teda nielen pre rozhodnutia vydané uvedenými súdmi, ale pre všetky rozhodnutia, kde konanie má charakter obchodnoprávnej sporovej agendy). To, že zákonodarca opomenul, že obchodnoprávnou agendu do 31. mája 2023 viedli všetky súdy Slovenskej republiky, ako aj to, že môže nastať situácia, že nielen súdy výslovne uvedené v § 22 CSP aj v budúcnosti budú takúto agendu rozhodovať, nemôže viesť k inému záveru, ako tomu, že rigidný gramatický výklad predovšetkým ustanovení § 34 ods. 1 a 2 CSP v spojení s § 22 CSP spôsobí sťaženie realizáciu špecializácie súdnictva (tzv. súdnej reformy).

29. Najvyšší súd pri rozhodovaní o príslušnosti, prihliadajúc primerane aj na článok 17 Základných princípov CSP, v zhode s už vysloveným obdobným názorom v rozhodnutí najvyššieho súdu z 27. júna 2023 sp. zn. 6Ndc/19/2023 a v rozhodnutí ústavného súdu č. k. IV. ÚS 257/2023 - 38 z 27. júna 2023, poukazuje aj na efektívnosť konania a v neposlednom rade na zachovanie účelu súdnej reformy. Pre úplnosť uvádza, že týmto nedochádza k porušeniu základného práva na zákonného sudcu (§ 3 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a ani k porušeniu procesnoprávnej zásady tzv. perpetuatio fori (v zmysle § 36 CSP príslušnosť určená podľa rozhodujúcich skutočností existujúcich v čase začatia konania zostáva zachovaná pre celé konanie [perpetuatio fori], avšak v danom prípade došlo k zmene funkčnej príslušnosti na základe okamžitej aplikability právnej úpravy zmien v nastavení súdnej mapy, kompetencií súdov v rámci súdnej reformy.)

30. Najvyšší súd vzhľadom na vyššie uvedené konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením veci Krajským súdom v Trenčíne nie je dôvodný, preto rozhodol tak, ako vyplýva z výroku tohto uznesenia. Funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní voči rozsudku Okresného súdu Považská Bystrica, z ktorého výkon súdnictva prešiel na Okresný súd Trenčín, je Krajský súd v Banskej Bystrici [§ 34 ods. 2 písm. a) CSP v spojení s § 22 písm. f) CSP].

31. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.